Пише: Слободан Дурмановић
среда, 14 март 2012 08:06

Деветог марта касно увече политичке вође Срба, Хрвата и Бошњака саопштили су да су постигле делимични споразум о неким од нерешених питања, а да се разговори о другим нерешеним проблемима настављају, али је остало непознато да ли су о ономе што су се „договорили“ оставили некаквог писаног трага, имајући у виду да ништа написмено до сада нису обелоданили. Зато је извесно да ће још бити различитих тумачења „нијанси“ онога што је „договорено“, а широк простор, изгледа, остаје и ЕУ да настави са испостављањем захтева властима БиХ да „учине кредибилан напор“ на путу приближавања ЕУ. Наравно, није саопштено шта ће у Бриселу сматрати „кредибилним напором“, па тако није јасно ни да ли ће се, када и под којим условима и овај најновији „договор“ домаћих политичара оценити као „кредибилан“.

Чија је имовина РС и БиХ?

Према ономе што су саопштили вође Срба, Хрвата и Бошњака, усаглашено је да перспективна војна имовина, која је утврђена одлуком Председништва БиХ, буде књижена у власништво органа одбране БиХ. “Савет министара БиХ ће у року од 60 дана утврдити која је неперспективна војна имовина потребна органима БиХ. Она имовина у којој функционишу органи БиХ биће аутоматски укњижена, а сва остала ће ићи на ентитете, кантоне и општине. Усаглашено је да је државна имовина оно што је било предмет оспоравања одлукама високог представника. Савет министара ће у наредних 90 дана извршити попис те имовине, а онда у додатних 60 дана ће се одлучити која је потребна органима БиХ, а која ће припасти ентитетима, кантонима и општинама”, саопштио је председник РС Милорад Додик, а исто су потврдили и остали [1] .

Већ према овим саопштењима, извесно је да су српски и бошњачки политичари међусобно разменили уступке једни с другима у погледу власништва над имовином, имајући у виду да су Срби раније полазили од става да Дејтонским споразумом имовина припада искључиво ентитетима а да је органи БиХ могу само користити, док су Бошњаци изричито тврдили да само држава БиХ може бити власник имовине а да се ентитети јављају као корисници те имовине. У заступању ових опречних ставова раније су се

посебно истицали Милорад Додик и вођа СДА Сулејман Тихић [2] , а ни њихови савезници и опозиција нису много каскали за њима. Зато се сада може рећи да су се Срби и Бошњаци нашли негде “на средини” ставова које су до скора заступали.

Но, где се тачно налази та “средина”, односно хоће ли се још померити у нечију корист/штету, питање је које за Србе, изгледа, остаје отворено у наредним месецима, не само када се буде књижила војна имовина, већ и она спорна државна [3] . Другим речима, Срби ће морати добро да отворе очи не би ли спречили да постигнути “договор” буде изигиран макар и таквим “ситним детаљима” као што су низ локација за које је тешко тврдити да су потребне за функционисање институција БиХ, тим пре што постоји читав низ разних агенција, за које у РС већ дуго тврде да су и нефукционалне и прескупе за одржавање.

На реду НАТО - ЕУ на чекању?

С друге стране, у политичким круговима у Сарајеву нема много дилема, барем када је реч о војној имовини, а из кругова блиских вођи СДП-а БиХ Златку Лагумџији посебно се истиче што је “бањалучким договором” БиХ испунила услове да добије Акциони план за чланство у НАТО алијанси(МАП) на предстојећем самиту у Чикагу [4] . Сасвим је тачно да је тај “корак” ка НАТО-у највећи међународни домет “бањалучког договора”, али је исто тако нетачно тврдити да то значи коначну потврду опредељења РС да пристане на чланство БиХ у Северноаталантској алијанси. Тим пре што је из НАТО-а још одавно испостављен и политички захтев за чланство БиХ који се, укратко, односи на корените уставне промене. Најзад, чланство у НАТО-у изискивало би и радикалну промену војног дела Дејтонског споразума, односно и пристанак Србије на измену тзв. дејтонског војног баланса. Но, ако је веровати водећим српским политичким преговарачима, Милораду Додику и вођи СДС-а Младену Босићу, од тог посла нема ништа, па се, за сада, не вреди превише ни бавити овом врстом изазова.

Ипак, није згорег приметити да је водећим бошњачким политичарима чланство у НАТО-у први циљ, што због уверења да је територијална целовитост БиХ тиме сасвим обезбеђена, што због чврсте вере да им је, у односу на ЕУ, Турска много већи савезник [5]
. “Бањалучким договором” Србима преостаје нада да су, исказаном спремношћу на компромис, ближи затварању ОХР-а
[6]
и , још важније, завршетку међународне супервизије у Брчко дистрикту. У Вашингтону, пак, не крију да ће из петних жила настојати да Брчко - а делом и Федерација БиХ,

макар у деловима са хрватском већином - остану под њиховим макар и “даљинским” надзором
[7]
. Дочим се Република Српска - у тежњи што да ублажи, што да предупреди могући снажнији притисак са Запада - и даље узда у помоћ Русије, чија дипломатија у БиХ има слична стремљења
[8]
. То је, уосталом, један од најважнијих разлога који бошњачким политичарима и турској дипломатији не даје пуно простора да се радују и ако БиХ ускоро добије МАП.

С друге стране, бошњачки и хрватски политичари оклевају са договором о примени пресуде Европског суда за људска права у случају „Сејдић, Финци“ којом је наложено омогућавање кандидовања представницима осталих/грађана који не припадају конститутивним народима у БиХ. Тако, практично, предлог РС остаје да виси у ваздуху и након 12. марта, када је истекао рок парламентарној комисији да усагласи решење, што није учињено ни „бањалучким договором“. Непознато је и какав то „кредибилан напор“ у решавању овог проблема очекују у Бриселу, изузев ако то није последња порука из Савета Европе да је „дејтонски Устав БиХ донекле застарио, јер не гарантује једнака права свима” [9] . Није тешко приметити да ће то “запажање” у Сарајеву схватити као додатни ветар у леђа њиховим захтевима да што више “преуреде” тај “застарели” Устав БиХ. Али, сулудо је очекивати да ће, на том трагу, политичари у Републици Српској бити спремнији за брже кретање ка ЕУ, него што су (били до) сада. У најмању руку, можда ће се запитати каквог има смисла убудуће пристајати на компромис попут оног у “бањалучком договору”, уколико у томе бошњачки преговарачи једино виде српску политичку слабост као шансу за брже постизање сопствених циљева.

---

[1] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/Perspektivna-vojna-imovina-vlasnistvo-organa-

odbrane-BiH-na-redu-rjesenje-slucaja-Sejdic-Finci-131915.html

[2] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/RS-je-vlasnik-BiH-moze-raspolagati-imovinom-68089.html

http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/227707/Dodik-Inckov-nalog-za-nas-nema-nikakvu-va

znost

[3] http://pressrs.ba/sr/vesti/vesti_dana/story/11016/U+maju+kraj+supervizije+u

+distriktu+Br%C4%8Dko.html

http://www.fokus.ba/nov/index.php?option=com_content&view=article&id=24156:

oruane-snage-ele-24-objekta-na-teritoriji-srpske&catid=18:u-fokusu&Itemid=153

[4] http://www.federalna.ba/bhs/vijest/459/cistina-zije-dizdarevica

[5] http://www.aa.com.tr/ba/

[6] http://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/Ispunjen-posljednji-uslov-

za-gasenje-OHR-a/lat/73178.html

[7] http://www.nezavisne.com/novosti/bih/Filip-Riker-za-Nezavisne-Federacija-BiH-je-

disfunkcionalna-i-treba-je-reformisati-131920.html

[8] http://pressrs.ba/sr/vesti/vesti_dana/story/11016/U+maju+kraj+supervizije+u

+distriktu+Br%C4%8Dko.html

[9] http://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=57579